

Доклад за Индекса на гражданското участие в Русе – 2021 г.

Обща оценка на гражданското участие в община Русе: 2,94

ОБЛАСТ 1: СРЕДА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ: Оценка 3,33

Средата за гражданското участие в Русе е леко влошена в сравнение с 2016 г., въпреки създадената Комисия за връзки с гражданското общество в този мандат на ОбС. Предлага се съживяване на идеята за нов Обществен съвет към ОбС, който да подобри комуникацията между гражданите и местната изпълнителна власт. Препоръка за повече дигитално общуване между гражданите и властите и повишаване на експертизата на местните власти по въпросите на гражданското участие.

ИНДИКАТОР: 1.1. Законодателна среда Оценка: 3,56	Изводи	Примери	Препоръки
1. Съществува ли в общината наредба за провеждане на обществени обсъждания, по силата на които проектите на нормативни актове, приемани от общинския съвет, подлежат на обществена консултация? 2. Задължен ли е общинският съвет да публикува годишната си програма за работа, както и график на заседанията с	Общинският съвет на Община Русе (ОбС) няма приета наредба за провеждане на обществени обсъждания, с изключение на приета през 2006 г. Наредба за провеждане на обществено обсъждане при поемането на общински дългосрочен дълг от Община Русе. В Правилника за дейността на ОбС е уредено правото на гражданите да се	В сегашния мандат на местната власт ОбС има нов комуникационен канал – профил в социалната мрежа Фейсбук. Каналът е превърнат в личен пиар на председателя на ОбС, публикува незначителни протоколни информации, а не информация от публично значение за работата на ОбС.	Информацията, предоставяна от местните власти към гражданите да става на достъпен и разбираем език. Информацията за важни въпроси от публичен интерес да се публикува предварително и дългосрочно, за да могат

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>разглеждан дневен ред на достъпно за гражданите място – интернет страница, в сградата на общината и т.н.?</p> <p>3. Публикува ли ОбС протоколи от заседанията си на достъпно за гражданите място?</p> <p>4. Предложенията за решения на общинския съвет съпътстват ли се от обяснение дали е проведена обществена консултация и какъв е резултатът от нея?</p>	<p>изказват по време на заседания на ОбС, както и да поставят въпроси и да получават отговори.</p> <p>ОбС публикува на своя сайт разнообразна и сравнително изчерпателна информация за дейността си - по-скоро постфактум, отколкото предварително за информиране на гражданите. Планът за предстоящите заседания се публикува по тримесечия с дати, а в навечерието на всяка сесия се публикува и съответният дневен ред.</p> <p>Публикуват се наредби, проектно-наредби, взети решения - без приложенията към тях. Предложенията за решения на ОбС не се съпътстват от обяснение за проведени или не обществени консултации и резултати от тях.</p> <p>В условията на пандемия заседанията на ОбС и на Постоянните комисии се излъчват онлайн. Няма възможност за пряко участие на гражданите в този формат – те могат само да наблюдават, но не и да участват.</p>	<p>С решение на ОбС през януари 2020 е създадена Временна комисия за проучване на всички факти и обстоятелства, свързани със замърсяването на атмосферния въздух и за отпадъците в Община Русе (ВК Въздух).</p> <p>Провежда заседания, публикува протоколите си на сайта на ОбС.</p> <p>Усещането на гражданите е, че не се решават проблеми, а само заседават комисии.</p> <p>Правят се обществени обсъждания на бюджета на общината и на ОУП – има протоколи, становища, но материята е неясна и твърде специализирана.</p> <p>Наблюдава се тенденция за разтегляне на заседанията на ОбС във времето, важни точки се оставят за края, за да се вземат по-лесно решенията по тях под натиска на времето.</p> <p>Наблюдава се сериозна тенденция да се внасят за обсъждане в ОбС предложения в последния момент, без да са минавали през комисии. Съветниците са неподготвени, вземат се решения без дебат.</p>	<p>гражданите да се информират навреме.</p> <p>Например 6 месеца преди обсъждане на общинския бюджет да се прави допитване до гражданите за какво искат да бъдат харчени техните пари.</p> <p>Гражданите да са по-активни и да се интересуват от вземаните решения в процес, а не постфактум.</p>
---	---	--	---

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

ИНДИКАТОР: 1.2 Институционална среда Оценка: 3,11	Изводи	Примери	Препоръки
<p>1. Има ли активни организации в общината/областта? С какво се занимават? В каква сфера? Има ли регистър на НПО в общината?</p> <p>2. Има ли фонд/възможности за подкрепа на граждански инициативи 3.Местните НПО инициират ли подписки, консултации и обсъждания на местните политики и проекти на нормативни актове?</p> <p>4.Как си взаимодействат активните граждани и организации с общината? Институциите създали ли са необходимите улеснения като: възможност за онлайн консултации, обществени обсъждания, отговорни лица за комуникация между институцията и гражданите? Предвидили ли са бюджет за това?</p> <p>5.Местната власт задава ли предварително формулирани въпроси, предоставя ли достатъчен срок за представяне на становища и коментари по проекта на акт, който се обсъжда и дава ли обратна връзка за получените становища, кои от тях са възприети, кои не са приети и с какви мотиви?</p> <p>6.Има ли община обществени съвети, които участват при изработването на политики и нормативни актове на местно ниво?</p>	<p>В общината има активни граждански организации, но последният НПО регистър в Русе е правен през 1994 г.</p> <p>Няма възможности за онлайн консултации и обществени обсъждания.</p> <p>Отговорните лица за комуникация между институциите и гражданите се свеждат до пресцентъра на общината и общинския съвет, който има чисто пиар функции. В Община Русе няма обществен посредник.</p> <p>В този мандат на местната власт беше създадена Комисия за връзки с гражданското общество. Въпреки демонстрираното желание за реално взаимодействие с гражданите, комисията се превръща по-скоро в комисия по жалбите на гражданите.</p> <p>Съществуват различни програми за подкрепа на проекти на неправителствени организации, но в различни конкретни сфери, които не адресират развитието на гражданското участие.</p> <p>Няма реално действащ Фонд за подкрепа на граждански инициативи, въпреки че съществува един с точно същото име. Неговият фокус обаче е подкрепа на инициативи за облагородяване на</p>	<p>Активно работят организации, които предоставят социални услуги. Съществува публичен регистър на тези организации, сравнително актуален. В Русе всички услуги за работа с деца са делегирани на неправителствени организации, което е позитивен пример в сравнение с други общини.</p> <p>Позитивен пример: Съществува обществен съвет по култура. Работи бавно, но дава резултат - вече са приети промени в Правилника за разпределяне на средствата по Програма „Култура“ с облекчения за кандидатите и повишаване на средствата, за които един проект може да кандидатства.</p> <p>Общинска фондация „Русе – град на свободния дух“, създадена като резултат от инициативата „Европейска столица на културата 2019“. Около 50% от средствата се разпределят на проектен принцип към НПО, останалите по-скоро допълват бюджетите на различни публични организации и институции.</p> <p>Работи Фонд „Култура“, който разпределя средства на проектен принцип. И тук около половината от средствата са за инициативи на НПО, останалите допълват</p>	<p>Да се инициира проучване за съвременното състояние на гражданските организации на територията на Община Русе.</p> <p>В местната администрация да се повиши експертизата за гражданските организации.</p> <p>Да се съживи идеята за създаване на Обществен съвет към ОбС - през 2013 г. е приет Правилник за устройството и дейността на такъв Обществен съвет, но не е проработил. Правилникът е на сайта на общината.</p> <p>Фондовете за подкрепа на НПО да бъдат обособени в отделна Програма, която да има специален акцент за инициативите на гражданското общество.</p> <p>Може да се използва Правилника за Обществения съвет към ОбС - ако проработи, да дава предложения за създаване на Фонд за гражданското общество.</p>

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>7. Съществува ли обществен посредник; ако да, подпомага ли усилията на гражданите да участват във вземането на решения?</p> <p>8. Има ли местни медии, които отразяват инициативите на местно ниво на граждани и НПО за разрешаване на местни проблеми?</p>	<p>градинки с бюджет до 300 лв. или помощ в натура. Не е по същество за граждански инициативи.</p> <p>Местните медии отразяват спорадично инициативи на гражданите и организациите. Няма подчертан интерес от страна на медиите, с изключение на някои медии, които подкрепят инициативи за преодоляване на неравенството...</p>	<p>бюджетите на публични институции и организации в сектора.</p>	<p>Да се оказва натиск за повече дигитално общуване и електронни услуги.</p> <p>Да се представи ОТНОВО на местната власт популяризираната от ФГУ платформа за онлайн консултации тип Consul.</p>
--	--	--	--

ОБЛАСТ 2: ПРАКТИКИ/ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ
Оценка: 2,83

В тази област не се забелязва промяна спрямо 2016 г. на практиките и проявленията на гражданското участие. Необходимо е Общината да дава повече обратна информация за съдбата на дадените от гражданите предложения и сигнали. Насърчават се гражданите да използват конкретни общински съветници за вносители на предложенията им при съществени граждански инициативи. Правото на гражданите да получават обществена информация се реализира ефективно, но не се практикува активно.

<p>ИНДИКАТОР: 2.1. Инициативи за гражданско участие</p> <p align="right">Оценка: 2,89</p>	<p align="center">Изводи</p>	<p align="center">Примери</p>	<p align="center">Препоръки</p>
<p>1. Използват ли се различни форми на гражданско участие, напр. местни референдуми, местни граждански инициативи, общо събрание на населението/петиции, др.? Гражданите, НПО или институциите ги инициират?</p>	<p>Гражданите и НПО в момента изразяват мнения и позиции основно в социалните медии. Местната власт има стройна организация и също проявява хиперактивност в социалните медии, за да отстоява позиции.</p>	<p>При организиране на протестни акции за чистотата на въздуха в Русе стотици пишат в социалните медии, но едва десетки се включват на живо. Единици са тези, които проявяват интерес към заседанията на ВКВъздух.</p> <p>Но:</p>	<p>Общината да полага повече усилия, когато постъпват съществени сигнали от граждани.</p> <p>Сега гражданите често не получават обратна информация какво се е случило с техния</p>

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“.
Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>2.Примери за кампании/инициативи на активни граждани и НПО в общината може да посочите, които са били успешни?</p> <p>3.Възползват ли се гражданите от правото си да подават заявления за търсене на информация от различни институции (на местно ниво) и как институциите изпълняват задълженията си по ЗДОИ?</p> <p>4.Участват ли гражданите и НПО в публични обсъждания за консултиране на проектите на наредби, стратегии и планове в общината? Търсят ли предварително информация и материали?</p> <p>5.Успяват ли да изработят становища и предложения относно акта, който се консултира в определения срок?</p> <p>6.Използват ли се активно социалните медии за изразяване на гражданска позиция, за консолидиране на мнение, за застъпническа кампания?</p>	<p>Социалните медии често се използват за хейтърство и твърде рядко за конструктивни предложения, консолидиране на мнения и позиции.</p> <p>Община Русе има установени правила по ЗДОИ, достъпни са на сайта, публикувани са отчети за постъпили и отговорени заявления по ЗДОИ през последните 10 години.</p>	<p>Граждански протести срещу правителството се организираха основно в социалните медии. Задълго успяваха да генерират и задържат енергия.</p> <p>През 2011 г. има 21 подадени заявления по ЗДОИ. През 2019 г. са 39, през 2020 са 61 заявления, от тях 48 от граждани, 11 от НПО, 1 от медиа, 1 от фирма.</p>	<p>сигнал. Да получават информация към кого е разпределен техния сигнал.</p> <p>Общинските съветници да правят повече квартални срещи с избирателите си, за да се информират взаимно за въпроси и проблеми от обществен интерес.</p>
<p>ИНДИКАТОР: 2.2. Активни граждани Оценка: 2,78</p>	<p>Изводи</p>	<p>Примери</p>	<p>Препоръки</p>
<p>1.Доколко гражданите следят общественно-политическия живот? Запознати ли са с решенията, които се обсъждат/ приемат от местната власт?</p> <p>2.Участват ли гражданите в доброволчески инициативи, даряват за каузи, членуват в</p>	<p>Наблюдава се умора на гражданите да отстояват позиции. Често реакцията към властите е „избрали сме ви, за да действате вместо нас“.</p> <p>Две мнения:</p>	<p>Протестът срещу ОУП и промените в статута на икономическата зона Тегра (става дума за живота и здравето на гражданите) предизвикаха дебати в ОбС. Резултатите са в развитие.</p>	<p>Начин за връщане на доверието на гражданите и активизиране на гражданското участие е ефективни онлайн комуникации и ефективна онлайн среда за общуване между власти и граждани. Ефективно онлайн</p>

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>организации, организират различни инициативи за подкрепа на различни групи, подобряване на средата, подпомагане на местни училища и др. ?</p> <p>3. Доколко хората са готови да се включат в граждански инициативи и действия?</p> <p>4. Участват ли гражданите в инициативи в Интернет и социалните мрежи, като онлайн петиции и други, по общественно-значими въпроси от местно ниво (напр., да се изгради пешеходна пътека, да се изгради или премахне паметник на културата, да се спаси градинка или тревна площ, да се промени име на улица/ населено място)?</p>	<p>„Когато инициативата е позитивна и носи положителна емоция - гражданите се включват“.</p> <p>„Когато става дума за сериозни протести, които засягат живота и здравето на хората - те се включват“.</p>	<p>Доброволческа инициатива „Коледна гора“ предизвика противоположни реакции: тези, които участват, я харесват, останалите не виждат смисъл в нея. Инициативата за паметник на Васил Левски в Русе беше оцветена изцяло политически и „усвоена“ от властите, а гражданите бяха изключени от нея.</p>	<p>управление с ясни ползи от активността на гражданите.</p> <p>Когато има граждански инициативи, да се използват за убеждаване конкретни общински съветници, които да внесат предложението в ОбС.</p>
--	---	--	--

ОБЛАСТ 3: ЕФЕКТ ОТ ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ

Оценка: 2,72

Промяната в сравнение с 2016 г. е позитивна. Като акцент се очертава проблемът с чистотата на въздуха и водите на Русе, който е във фокуса и на протести, и на желание на местните власти за повече прозрачност при вземането на решения. Консултациите с гражданите все още се приемат от Общината повече като формално задължение, отколкото като реална стъпка в процесите на местно самоуправление. Препоръката е за повече и фокусирани усилия в процесите на обучение в гражданско образование.

ИНДИКАТОР 3.1. Резултат от гражданските инициативи Оценка: 2,67	Изводи	Примери	Препоръки
1. Постигат ли се и в каква степен целите на инициативите на гражданите/ консултациите с тях?	Най-яркият пример на гражданска активност в последните две години беше смяната на местната власт в Русе, дошла	Пример за най-ефективните форми на гражданско участие са свързани с	Необходимо е да се поднови гражданският натиск така, че събираните такси за

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>2.Има ли реален резултат от поставените от гражданите искания/ предложения/ становища –какви стъпки са предприети, за да се продължи започнатото чрез гражданската активност? Кой работи по следващите стъпки и как са включени гражданите?</p> <p>3.В кои сфери е най-ефективно гражданското участие в общината? Кои форми на гражданско участие са най-ефективни?</p> <p>4.В коя сфера и кои форми на гражданското участие са най-малко ефективни?</p>	<p>като резултат от избора на гражданите. Смяната на политическата парадигма обаче не доведе до промяна в отношенията местни власти-граждани.</p> <p>Има спорадични примери на ефективни граждански инициативи. НПО работят на проектен принцип, липсва устойчивост, разпознаваемост, а оттам - и възможности за реално въздействие върху властите.</p> <p>Най-неефективно е гражданското участие в сферата на проектите с европейско финансиране. Там на всеки елемент от проекта се гледа като на „свещена крава“, която не подлежи на промяна. А проектите на проектите са били обсъждани далеч назад във времето, като обществените обсъждания по тях са били формални, недобре оповестени или обяснени на неразбираем за гражданите език.</p>	<p>екологичните проблеми на Русе и протестите на гражданите.</p> <p>Резултат: закупени пречиствателни станции, които работят, създадена ВКВъздух, издадени редица предписания и съставени актове на замърсители. Проблемът не е окончателно решен, но се вижда, че активността дава някакви резултати.</p> <p>Опитите за промяна на Проекта за реконструкция на Русенския кей - питания на гражданите, спорадични протести, не доведоха до никакъв резултат.</p>	<p>преминаване през Дунав мост да остават в Община Русе. Сега отиват в държавния бюджет. В Румъния остават в Гюргево. Преди години имаше неуспешни опити за промяна.</p> <p>Да се засилва принципа на консултациите, на съвместяване на усилия и партньорство. Местните власти не използват експертизата на гражданите по конкретни проблеми.</p>
<p>ИНДИКАТОР: 3.2. Промяна в средата Оценка 2,78</p>	<p>Изводи</p>	<p>Примери</p>	<p>Препоръки</p>
<p>1.Постига ли се промяна в нормативната рамка/ в политиките - как се е променил политическият, икономически и социален контекст в общината в резултат на гражданските инициативи?</p> <p>2.Промяна в гражданската активност – наблюдава ли се повишена активност, капацитет на</p>	<p>Медиите могат да negliжират дори смислени каузи, ако нямат доверие в лицата, които ги представят.</p> <p>Спорадичен успех за промяна в нормативната рамка е постигнат в сектора на културата, което може да се отчете като съществен напредък в сектора. Не е артикулиран като успех нито от страна на</p>	<p>Съществуват така наречените „дежурни граждани“, които се знаят поименно и често са компрометирани в професионалното пространство.</p> <p>„Активността на отделен човек води до поставяне на личността му в позиция на досадна постоянност пред институциите.</p>	<p>Медиите трябва да търсят истинските изразители на гражданското мнение. Гражданите трябва да внимават кой става „говорител“ на тяхното мнение.</p>

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.

<p>организациите и ефективност на инициативите? 3.Наблюдава ли се повече организираност на гражданите – в групи, организации, мрежи, коалиции? 4.Наблюдава ли се промяна в отношението на медиите към гражданската активност?</p>	<p>местните власти, нито от участващите граждани.</p> <p>Когато има гражданска активност, а няма резултат, това води до обезсърчаване на гражданите, до умора.</p> <p>От съществена необходимост за развитието на взаимоотношенията между граждани и институции е обучението в гражданско образование - както за подрастващите, така и за възрастните хора.</p>	<p>Затова се изисква специфична енергия, постоянство.“</p> <p>Позитивен пример с гражданска активност в Математическата гимназия: смяна на остарели компютри по настояване на учениците, поставяне на стойки за велосипеди пред училището.</p>	<p>Да се инвестират средства, време и усилие в обучение по гражданско образование за учениците от ранна възраст. Както и в обучение по гражданско образование за възрастни хора, които имат позиции и активност, но им е нужна повече увереност и умения.</p>
---	---	--	---

Основен извод и препоръка:

Резултатите от Оценката на Индекса на гражданското участие да се предоставят на местната изпълнителна и законодателна власт: кметски екип и общински съветници. За да има взаимна информираност и диалог. Да видят какви са препоръките на гражданите.

Индекс на гражданското участие в Община Русе - 2021 г.

ДОКЛАД

Настоящият доклад е изготвен от Цвета Ненова, сдружение „Европейски пространства 21“, според методологията „Индекс на гражданското участие“ на Форум „Гражданско участие“. Докладът отразява работата на проведена през месец февруари 2021 г. фокус група от представители на местните власти, граждани, неправителствени организации и медии от Русе, с участието на експерти от Форум „Гражданско участие“ и сдружение „Европейски пространства 21“. В Доклада са използвани мнения и препоръки на участниците във фокус групата, както и резултати от допълнително проучване по темата.

Подкрепата за сдружения „Форум Гражданско Участие“, „Европейски пространства 21“ и „Българско сдружение за насърчаване на гражданската инициатива“ е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на посочените сдружения и не отразяват непременно вижданията на Фондация Америка за България или нейните партньори.